

Cauza C-797/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

21 decembrie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italia)

Data deciziei de trimitere:

12 decembrie 2023

Reclamantă:

Meta Platforms Ireland Limited

Pârâtă:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

Obiectul procedurii principale

Acțiune introdusă de Meta Platforms Ireland Limited (denumită în continuare „reclamanta”) în fața Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio) (denumit în continuare „TAR Lazio”) împotriva Deciziei nr. 3/23/CONS a Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Autoritatea de Supraveghere în Domeniul Comunicațiilor) (denumită în continuare „AGCom”) prin care au fost definite criteriile de stabilire a compensației echitabile pentru utilizarea online a unor publicații de presă

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Trimiterea preliminară, dispusă de TAR Lazio în temeiul articolului 267 TFUE, are ca obiect verificarea compatibilității articolului 43-bis din Legea privind dreptul de autor și a Deciziei AGCom nr. 3/23/CONS cu articolul 15 din Directiva (UE) 2019/790 și cu principiile libertății de a desfășura o activitate comercială (articolele 16 și 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene), liberei concurențe (articolul 109 TFUE) și proporționalității.

Întrebările preliminare

1) Articolul 15 [din Directiva 2019/790] poate fi interpretat în sensul că se opune introducerii unor dispoziții naționale precum cele prevăzute la articolul 43-bis din Legea privind dreptul de autor și cele prevăzute în Decizia AGCom nr. 3/23/CONS, în măsura în care:

1.a) sunt prevăzute obligații de remunerare (compensație echitabilă), pe lângă drepturile exclusive menționate la articolul 15 [din Directiva 2019/790], în sarcina [prestatorilor de servicii ale societății informaționale (PSSI)] și în beneficiul editorilor;

1.b) sunt stabilite obligații în sarcina aceluiași PSSI:

- de a iniția negocieri cu editorii;
- de a furniza editorilor respectivi și autorității de reglementare informațiile necesare pentru stabilirea compensației echitabile,
- precum și de a nu limita vizibilitatea conținutului editorului în rezultatele căutării până la finalizarea negocierii;

1.c) autorității de reglementare (AGCom) îi sunt conferite:

- competența de supraveghere și de sancționare;
- competența de a defini criteriile de referință pentru stabilirea compensației echitabile;
- competența de a stabili, în lipsa unui acord între părți, cuantumul exact al compensației echitabile?

2) Articolul 15 [din Directiva 2019/790] se opune unor dispoziții naționale precum cele menționate la prima întrebare, care impun prestatorilor de servicii ale societății informaționale (PSSI) o obligație de divulgare a datelor, care face obiectul supravegherii de către aceeași autoritate națională de reglementare și a cărei nerespectare conduce la aplicarea unor măsuri administrative de sancționare?

3) Principiile amintite ale libertății de a desfășura o activitate comercială, prevăzute la articolele 16 și 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, liberei concurențe, prevăzute la articolul 109 TFUE, și proporționalității, prevăzute la articolul 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, se opun unor dispoziții naționale precum cele menționate anterior, care:

3.a) introduc drepturi la remunerație în plus față de drepturile exclusive prevăzute la articolul 15 [din Directiva 2019/790], a căror punere în aplicare este însoțită de prevederea deja amintită, în sarcina prestatorilor de servicii ale societății informaționale (PSSI), a unei obligații de a iniția negocieri cu editorii, a unei obligații de a furniza editorilor și/sau autorității naționale de reglementare

informațiile necesare pentru stabilirea unei compensații echitabile, precum și a unei obligații de a nu limita vizibilitatea conținutului editorului în rezultatele căutării până la finalizarea negocierilor respective;

3.b) conferă autorității naționale de reglementare:

- competența de supraveghere și de sancționare;
- competența de a defini criteriile de referință pentru stabilirea compensației echitabile;
- competența de a stabili, în lipsa unui acord între părți, cuantumul exact al compensației echitabile?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE, în special considerentele (1) și (83) și articolul 15

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolele 16 și 52

Articolul 109 TFUE

Dispozițiile naționale invocate

Legea nr. 633 din 22 aprilie 1941 (Legea privind dreptul de autor), articolul 43-bis:

„1. Editorilor de publicații de presă, fie în formă individuală, fie în formă de asociație sau de consorțiu, le sunt recunoscute, pentru utilizarea online a publicațiilor lor de presă de către prestatorii de servicii ale societății informaționale, definite la articolul 1 alineatul 1 litera b) din Decretul legislativ nr. 223 din 15 decembrie 2017, inclusiv de către întreprinderile care realizează monitorizarea presei și revista presei, drepturile exclusive de reproducere și de comunicare prevăzute la articolele 13 și 16.

2. Publicație de presă înseamnă o colecție alcătuită în principal din opere literare cu caracter jurnalistic [...].

3. Editorii de publicații de presă sunt entități care, fie în formă individuală, fie în formă de asociație sau de consorțiu, în desfășurarea unei activități economice, editează publicațiile menționate la alineatul 2, inclusiv în cazul în care sunt stabilite în alt stat membru.

[...]

8. Pentru utilizarea online a publicațiilor de presă, prestatorii de servicii ale societății informaționale acordă entităților menționate la alineatul 1 o compensație echitabilă. În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, [AGCom] adoptă un regulament prin care definește criteriile de referință pentru stabilirea compensației echitabile menționate în prima teză, ținând seama, printre altele, de numărul de consultări online ale articolului respectiv, de anii de activitate și de importanța pe piață a editorilor menționați la alineatul 3 și de numărul jurnaliștilor angajați, precum și de costurile suportate de ambele părți pentru investiții în tehnologie și în infrastructură și de beneficiile economice care decurg, pentru ambele părți, din publicația în cauză în ceea ce privește vizibilitatea și veniturile din publicitate.

9. Negocierea în vederea încheierii contractului având ca obiect utilizarea drepturilor menționate la alineatul 1, între, pe de o parte, prestatorii de servicii ale societății informaționale, inclusiv întreprinderile care realizează monitorizarea presei și revista presei, și, pe de altă parte, editorii menționați la alineatul 3, se efectuează ținând seama și de criteriile definite de regulamentul menționat la alineatul 8. În cursul negocierii, prestatorii de servicii ale societății informaționale nu limitează vizibilitatea conținutului editorilor în rezultatele căutării. [...]

10. Fără a aduce atingere dreptului de a sesiza instanța de drept comun menționată la alineatul 11, în cazul în care, în termen de 30 de zile de la cererea de inițiere a negocierilor formulată de una dintre părțile interesate, nu se ajunge la un acord cu privire la cuantumul compensației, fiecare parte se poate adresa [AGCom] în scopul stabilirii compensației echitabile, precizând în cerere propunerea sa economică. În termen de 60 de zile de la cererea părții interesate [...], autoritatea indică, pe baza criteriilor definite de regulamentul menționat la alineatul 8, care dintre propunerile economice formulate respectă criteriile menționate anterior sau, în cazul în care apreciază că niciuna dintre propuneri nu le respectă, stabilește din oficiu cuantumul compensației echitabile.

11. Atunci când, în urma stabilirii compensației echitabile de către [AGCom], părțile nu ajung la încheierea contractului, fiecare parte poate sesiza instanța de drept comun, secția specializată în materie comercială [...].

12. Prestatorii de servicii ale societății informaționale, inclusiv întreprinderile care realizează monitorizarea presei și revista presei, sunt obligați să pună la dispoziție, la cererea părții interesate [...] sau a [AGCom], datele necesare pentru stabilirea cuantumului compensației echitabile. Îndeplinirea obligației prevăzute în prima teză nu scutește editorii menționați la alineatul 3 de respectarea confidențialității informațiilor cu caracter comercial, industrial și financiar de care au luat cunoștință. [AGCom] supraveghează îndeplinirea obligației de informare care revine prestatorilor de servicii. În cazul în care aceste date nu sunt comunicate în termen de 30 de zile de la cererea formulată potrivit primei teze, autoritatea aplică entității care nu și-a îndeplinit obligațiile o sancțiune pecuniară administrativă de până la 1 % din cifra de afaceri realizată în ultimul exercițiu financiar încheiat înainte de notificarea reclamației.

[...]

14. Drepturile prevăzute la prezentul articol se sting după doi ani de la publicarea operei cu caracter jurnalistic. [...]"

Decizia AGCom nr. 3/23/CONS din 19 ianuarie 2023 privind *regulamentul de definire a criteriilor de referință pentru stabilirea compensației echitabile pentru utilizarea online a publicațiilor de presă, în conformitate cu articolul 43-bis din Legea nr. 633 din 22 aprilie 1941*

Această decizie:

- definește criteriile care trebuie utilizate pentru stabilirea cuantumului compensației echitabile (articolul 4), care includ definirea unei baze de calcul bazate pe veniturile din publicitate ale prestatorilor de servicii ale societății informaționale (denumiți în continuare „PSSI”), rezultate din utilizarea online a publicațiilor de presă ale editorului;
- enumeră obligațiile de punere la dispoziție a datelor;
- definește competențele de inspecție ale AGCom și prevede aplicarea unei sancțiuni pecuniare administrative împotriva entității care nu și-a îndeplinit obligațiile (articolul 5);
- reglementează procedura care trebuie urmată pentru a solicita AGCom să stabilească cuantumul compensației echitabile și normele procedurale aferente, acordând acestuia din urmă posibilitatea de a stabili în mod unilateral cuantumul respectiv (articolele 8-12).

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanta furnizează utilizatorilor europeni, inclusiv celor italieni, o serie de servicii online, printre care Facebook, accesibil prin intermediul site-ului www.facebook.com, precum și prin intermediul unor aplicații pentru dispozitive mobile. Anumiți editori de presă partajează extrase sau linkuri către conținutul propriu pe pagina lor Facebook, însoțite de un link care direcționează utilizatorii către site-ul internet al editorului. Utilizatorii individuali ai Facebook pot avea, așadar, acces la publicațiile complete puse la dispoziție pe site-ul menționat și pot de asemenea să comenteze postarea editorului sau să o partajeze pe pagina lor de Facebook, generând astfel un trafic suplimentar către site-ul internet al editorului.
- 2 Prin articolul 1 din Decretul legislativ nr. 177 din 8 noiembrie 2021, în Legea privind dreptul de autor a fost introdus articolul 43-bis. La 19 ianuarie 2023, în special în temeiul alineatului 8 al articolului 43-bis amintit, AGCom a adoptat Decizia nr. 3/23/CONS.

- 3 Considerând că această reglementare este contrară dreptului Uniunii Europene și Constituției italiene, reclamanta a introdus la TAR Lazio o acțiune împotriva deciziei în discuție. AGCom și Federazione Italiana Editori Giornali (Federația Italiană a Editorilor de Presă) s-au constituit părți în judecată, solicitând respingerea acțiunii.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 4 Reclamanta susține că articolul 43-bis din Legea privind dreptul de autor, în temeiul căruia a fost adoptată Decizia nr. 3/23/CONS, diferă în mod semnificativ de articolul 15 din Directiva 2019/790, sub următoarele aspecte:
- introducerea unui drept la remunerație („compensație echitabilă”) în favoarea editorilor de publicații de presă, care nu este prevăzut la articolul 15;
  - stabilirea unor restrângeri semnificative ale libertății contractuale a operatorilor economici;
  - prevederea posibilității de a solicita AGCom să stabilească cuantumul compensației echitabile, în caz de eșec al negocierilor între părți, pe baza unei serii de criterii vagi și arbitrare;
  - introducerea obligației de a nu limita vizibilitatea conținutului editorilor în rezultatele căutării pe durata negocierilor, precum și a unor obligații în sarcina PSSI cu privire la divulgarea datelor;
  - atribuirea în favoarea AGCom a unor competențe de sancționare în ceea ce privește obligațiile PSSI de a pune la dispoziție datele.
- 5 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă în special următoarele motive:
- a) Incompatibilitatea articolului 43-bis menționat mai sus și a Deciziei nr. 3/23/CONS cu reglementarea Uniunii Europene

Reclamanta precizează că, deși articolul 15 din Directiva 2019/790 lasă editorilor de publicații de presă libertatea contractuală de a decide să refuze sau să acorde o licență gratuită, articolul 43-bis a introdus un drept la remunerație care se concretizează într-o obligație de a încheia un contract, care restrânge în mod semnificativ libertatea contractuală a operatorilor economici, și care implică o obligație de plată. Ea invocă de asemenea încălcarea interdicției privind *gold plating* (interzicerea introducerii sau a menținerii unor niveluri de reglementare care depășesc nivelurile minime impuse de directivele europene), cu consecința reducerii concurenței în detrimentul întreprinderilor și al cetățenilor, precum și incompatibilitatea cu libertatea de a desfășura o activitate comercială. În plus, obligațiile impuse PSSI ar încălca, în opinia sa, principiul proporționalității și ar

împiedica sau ar face semnificativ mai puțin atractivă prestarea de servicii în Italia de către societăți stabilite în alte state membre.

b) Încălcarea principiului „țării de origine” și liberei circulații a serviciilor, în temeiul căruia un PSSI este supus legislației și jurisdicției autorităților statului membru în care este stabilit (iar nu și diverselor legislații și autorități ale statelor membre ale Uniunii Europene în care prestează servicii). În schimb, articolul 43-bis și Decizia nr. 3/23/CONS introduc în sarcina PSSI care nu sunt stabiliți în Italia, așa cum este reclamanta, obligații naționale suplimentare în raport cu cele prevăzute de statul membru de stabilire.

c) Omiterea notificării Comisiei Europene în conformitate cu Directiva (UE) 2015/1535: articolul 43-bis și Decizia nr. 3/23/CONS nu ar fi aplicabile în privința reclamantei, întrucât nu au fost notificate Comisiei în conformitate cu articolele 5 și 6 din Directiva 2015/1535, deși au introdus o reglementare tehnică supusă notificării prealabile.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 6 Instanța de trimitere arată că articolul 43-bis din Legea privind dreptul de autor a introdus prevederea unei compensații echitabile, a cărei stabilire face obiectul unor negocieri între părți (PSSI și editori). Lipsa unui acord, la expirarea unui termen de 30 de zile, dă fiecăreia dintre părți posibilitatea de a se adresa AGCom, care, în următoarele 60 de zile, indică, pe baza criteriilor definite de Decizia nr. 3/23/CONS, care dintre propunerile economice formulate respectă criteriile menționate anterior sau, în cazul în care apreciază că niciuna dintre propuneri nu le respectă, stabilește din oficiu cuantumul compensației echitabile. În opinia instanței de trimitere, stabilirea compensației echitabile de către AGCom este de natură să introducă o restrângere a libertății contractuale a părților și să aducă atingere principiului libertății de a desfășura o activitate comercială.
- 7 În plus, instanța de trimitere arată că articolul 43-bis menționat introduce prezența unui terț față de părți, AGCom, având competențe: de reglementare (definirea criteriilor de referință pentru stabilirea compensației echitabile), decizionale (stabilirea cuantumului compensației echitabile), de dispoziție (impunerea în sarcina părților a obligației de a pune la dispoziție „datele necesare pentru stabilirea cuantumului compensației echitabile”) și de sancționare.
- 8 Instanța de trimitere subliniază că din comparația cu Directiva 2019/790 reiese că articolul 43-bis depășește cadrul de reglementare al Uniunii Europene nu numai prin includerea unei conotații economice fundamentale (care nu este prevăzută la articolul 15 din directivă), ci și prin prevederea unui ansamblu de obligații în sarcina PSSI și de competențe în favoarea autorității naționale de reglementare, care nu numai că nu își găsesc temeiul în reglementarea Uniunii Europene, ci, mai ales, dau naștere unor îndoieli cu privire la compatibilitatea reglementării italiene cu Directiva 2019/790.

- 9 Instanța de trimitere subliniază că asemenea îndoieli au fost exprimate și de AGCom, care a arătat că dispoziția cuprinsă la articolul 43-bis depășește limitele impuse de legiuitorul european întrucât introduce elemente care nu sunt prevăzute de reglementarea Uniunii Europene și definește mecanisme de negociere care restrâng libertatea contractuală a operatorilor economici. Autoritatea amintită a arătat de asemenea că Directiva 2019/790 este suficient de detaliată și că orice nivel suplimentar de reglementare riscă să afecteze aplicarea uniformă a directivei în statele membre.
- 10 În continuare, instanța de trimitere face referire la Hotărârea Curții de Justiție pronunțată în cauza C-401/19 (în special punctele 32, 46, 63 și 65-67), referitoare la interpretarea articolului 17 din Directiva 2019/790 și, așadar, la obligațiile care revin prestatorilor de servicii online de partajare de conținut în scopul de a asigura protecția dreptului de autor. Instanța de trimitere apreciază că există o strânsă contiguitate între articolul 15 și articolul 17 din directiva în discuție și subliniază că din hotărârea citată reiese că respectarea principiului proporționalității prezintă o relevanță centrală.
- 11 În special, instanța de trimitere subliniază că Curtea de Justiție a precizat că, „atunci când mai multe drepturi fundamentale și principii consacrate de tratate sunt în discuție, aprecierea respectării principiului proporționalității trebuie să se efectueze cu respectarea concilierii necesare dintre exigențele referitoare la protecția diferitelor drepturi și principii în discuție și justul echilibru între acestea” (punctul 66) și că, „pentru a îndeplini cerința proporționalității, reglementarea care presupune o ingerință în drepturile fundamentale trebuie să prevadă norme clare și precise care să reglementeze conținutul și aplicarea măsurii respective și să impună o serie de cerințe minime, astfel încât persoanele cărora li se restrânge exercițiul acestor drepturi să dispună de garanții suficiente care să permită protejarea în mod eficient împotriva riscurilor de abuz. Această reglementare trebuie în special să indice în ce împrejurări și în ce condiții poate fi luată o asemenea măsură, garantând în acest mod că ingerința este limitată la strictul necesar” (punctul 67).
- 12 Instanța de trimitere apreciază că verificarea compatibilității dispozițiilor naționale cu principiul proporționalității, astfel cum a fost interpretat de Curtea de Justiție, este absolut necesară. În opinia instanței de trimitere, prevederea unei compensații echitabile, datorată în mod obligatoriu de PSSI editorilor, ar putea să nu fie proporțională nu numai în raport cu protecția dreptului la comunicare și/sau la informare, ci mai ales raport cu uniformizarea publicațiilor de presă (protejate prin prevederea unei compensații echitabile, pe lângă drepturile exclusive), în raport cu conținuturile (difuzate de asemenea online) protejate prin dreptul de autor. Acest caracter disproporționat ar reieși și în ceea ce privește competențele de intervenție semnificative recunoscute în favoarea AGCom.
- 13 Comparația dintre dispoziția prevăzută la articolul 15 din Directiva 2019/790 și dispozițiile cuprinse la articolul 43-bis din Legea privind dreptul de autor și în Decizia AGCom nr. 3/23/CONS determină TAR Lazio să dispună trimiterea

preliminară la Curtea de Justiție. Întrebările preliminare pe care le-a formulat sunt, în opinia sa, relevante pentru soluționarea litigiului cu care a fost sesizat.

DOCUMENT DE LUCRU